

De volkswoede is groeiende

Verspreid over de wereld zien we een toename van ontevredenheid en een groeiende woede onder grote delen van de bevolking. Ontevredenheid en woede uiten zich op verschillende manieren. In Nederland werd het Oekraïne referendum door veel mensen aangegrepen om over heel andere zaken als het referendum hun ontevredenheid en teleurstelling te uiten. In de commentaren over het afwijzen van het referendum viel vooral op dat er gesteld werd dat er een grote groep burgers is die zich niet serieus genomen voelt door de zogenaamde “politieke en maatschappelijke elite”. Deze mensen vinden dat ze niet “gehoord” worden.

Niet alleen in Nederland maar ook in andere landen bevinden zich grote groepen burgers die zich niet serieus genomen voelen. Enkele jaren geleden kwam uit het niets de zo genoemde “occupybeweging” opzetten in meerdere landen tegelijkertijd. Het was een protestbeweging die o.m. gericht was tegen de globalisering en het ongrijpbare flitskapitaal dat met de snelheid van het licht over de wereld heen gaat enkel met het doel van de eigenaren om nog rijker te worden dan ze al zijn. Dit kapitaal heeft geen enkel maatschappelijk nut. Het ongrijpbare van deze geldstromen, maakte mensen machteloos en woedend. Door het ontbreken van sturing aan de occupybeweging, is zij na een kort leven ten onder gegaan.

Een beweging die doet denken aan de occupybeweging is onlangs ontstaan in Frankrijk en heeft als naam meegekregen “nuit debout”. Ook deze beweging is uit ontevredenheid ontstaan. Ook de deelnemers aan deze beweging herkennen zich niet meer in de toplaag van hun land die vorm geeft aan het politieke, maatschappelijke en bedrijfseconomische leven. Zij voelen zich al te lang genegeerd door deze toplaag.

Waar komen de ontevredenheid en de groeiende volkswoede vandaan? Waar bevindt zich de ontstaansbasis ervan?

De financiële crisis en het optreden van de banken en de bankiers in deze crisis, hebben veel kwaad bloed gezet bij veel burgers. Terwijl de bankiers de crisis hebben veroorzaakt, werden de reparatiekosten wereldwijd bij de burgers neergelegd. De burgers moesten bloeden voor de ellende die door de banken is veroorzaakt. De hebzucht, de graaicultuur en de onvoorstelbaar hoge, exorbitante bonussen bij de banken, die als gevolg van de financiële crisis zichtbaar werden, hebben bij veel burgers de ogen doen openen. Door de crisis kregen we inzicht in een financieel stelsel, dat ons aan de afgrond had gebracht. Huizen onder water, geen indexeringen meer van de pensioenen, geen cao verhogingen meer en enorme werkeloosheid, waren directe gevolgen van de op geld beluste bankiers. Als je weerzin tegen een stelsel wilt creëren, dan moet je het doen zoals de bankiers het gedaan hebben.

Tijdens deze periode van onvrede kwam de Franse econoom Piketty met zijn boek “Kapitaal in de 21 ste eeuw”. In dit boek staat beschreven hoe de rijken op deze aarde steeds rijker worden en de armen steeds armer en hoe hierdoor steeds meer ongelijkheid en onrechtvaardigheid zijn ontstaan. Het signaal dat Piketty hiermee af wilde geven, sloot naadloos aan bij datgene wat aan de bron van de financiële crisis lag. Burgers werden bevestigd in hun vermoeden dat de welvaart wel heel erg ongelijk over de mensen verdeeld was en dat ze geen greep hadden op de processen die daaraan ten grondslag lagen. Machteloosheid was hun deel.

De 11 miljoen documenten, die onlangs gepubliceerd zijn onder de naam “Panama Papers”, geven ons inzicht in het volstrekt immorele gedrag van veel multinationals als het gaat om belasting betalen. Veel multinationals zoeken de mazen van de wet op om belasting te

ontwijken. Terwijl de gewone burger via zijn loonstrookje maandelijks zijn verschuldigde belasting betaalt, lukt het de multinationals om nagenoeg geen belasting te betalen. Omdat de Panama Papers breed werden en worden uitgemeten in de media, ontstaat ook op dit punt een breed in de maatschappij gedeelde, wereldwijde woede. Aangezien de journalisten, die vanaf het eerste uur bij de publicatie van de genoemde papers betrokken waren, nog wel een jaar lang wekelijks walgelijke feiten inzake belastingontwijking zullen publiceren, zal de woede hierover voorlopig blijven bestaan.

Waar belastingontwijking toe kan leiden, hebben we gezien in Californie, tot voor kort een van de rijkste staten van Amerika. Terwijl Californie de meeste miljonnairs herbergt, was de staat zelf bijna failliet, omdat de bedrijven er in slaagden nagenoeg geen belasting te betalen. Scholen raakten in verval en wegen werden niet meer gerepareerd.

Zie hier enkele redenen voor het ontstaan van volkswoede en van zich afkeren van de politieke en maatschappelijke elite. Dit verklaart ook waarom het “mogen stemmen”, door steeds meer burgers wordt aangegrepen om een proteststem uit te brengen. Een proteststem uitbrengen betekent dat je afscheid en afstand hebt genomen van de leiders aan wie je de realisatie van je idealen had toevertrouwd. De illusie van gezamenlijkheid wordt wreed verstoord.

Henk Geene
April 2016